

Flandra ESPERANTO

TIJDSCHRIFT VOOR ESPERANTO - ONDERWIJS EN - PROPAGANDA

Verschijnt maandelijks
Vijftiende jaargang
Nummer 7 (169)
JULI 1948

Vertegenwoordiger in Nederland:
NEDERLANDA ESPERANTO-CENTRO
Huygensstr. 17 B., Rotterdam-W.
Postrekening 514366 van J.C.J. Ham.

Orgaan van de
VLAAMSE ESPERANTISTEN-BOND
POSTBUS 342, BRUSSEL
Postrekening 2321.50 van V. E. B.

LIDGELDEN:
* Leden : 75 fr.
* Steunleden : min. 150 fr.
Inwonende leden : 25 fr.
(* met bondsorgaan)

ABONNEMENTEN:
België : 60 fr.
Nederland : 4 fl.
Ceteraj landoj : 75 bfr.
Proefn. : 5 fr. (1 r.k.)

Een mijlpaal in de geschiedenis der Esperanto-beweging!

**2500 CONGRESSISTEN, W.O. DEELNEMERS VAN 15 DIVERSE NATIONALITEITEN
96 % DER LEDEN VAN DE BEIERSE SENAAT VOOR ESPERANTO
5 MILJOEN DUITSERS VERKLAREN ZICH VOORSTANDER VAN HET ESPERANTO
HET PETITIONNEMENT VOOR ESPERANTO AAN UNESCO
DOOR HUN VERTEGENW OORDIGERS ONDERTEKEND**

Na het anathema over Esperanto uitgesproken in MEIN KAMPF, moet het Esperanto in het Derde Rijk nooddadigen de vlag strijken. Indien ooit een universele hulptaal noodzakelijk mocht blijken, dan kon alleen de Duitse taal hiervoor in aanmerking komen volgens de grenzeloze aanmatiging der naz's, die vandaag 1933 zich inspanden het Esperanto in Duitsland volkomen uit te roeien. Het geven van lessen werd verboden, de Esperanto-instellingen en esperantistenverenigingen ontbonden, hun bezit in boekslag genomen en verbeurd verklaard, de openbare boekerijken van hun bezit aan Esperantoboken „gezuiverd”...

En toch — we wisten het — het Esperanto was blijven voortleven in het hart van menig Duits esperantist. Het vuur smeulde onder de as en zou terug opflakkeren bij de eerste gelegenheid. En also geschiedde na twaalf jaar. Twaalf lange jaren, gedurende dewelke de Esperantotaal op de lippen der Duitse esperantisten lag verstomd, maar niet gebannen was uit hun hart. En also geschiedde spijts onnoemlijke moeilijkheden: volkomen ontredening van het maatschappelijke leven, volslagen gebrek aan leerboeken en andere leermiddelen, aan grondstoffen hiervoor, aan getrainde leerkrachten, spijts nippende materiële nood.

Deze overwegingen beroerden onze geest, toen we op Pinksterzondag te MUNCHEN langs de ISAR, voorbij de Bürgerbräukeller van waaruit een tiental jaren geleden de wereld op krankzinnige wijze werd uitgedaagd, het DEUTSCHE MUSEUM bereikte, voor het bijwonen van de plechtige openingsvergadering van het eerste naoorlogse congres van de DUITSE ESPERANTISTEN-BOND. De vorige dag waren we in de hoofdstad van Beieren aangekomen en onmiddellijk in de congresbedrijvigheid opgenomen: plechtige ontvangst door het magistrat in het Raadhuis, lunch door Dr. Oberbürgermeister aan de buitenlandse deelnemers aangeboden, openbare propagandavergadering in de Technische Hogeschool voor ruim duizend belangstellenden onder het motto „Buitenlanders spreken tot Duitsland!”. En nu betradden we de ruime conghal van het DEUTSCHE MUSEUM voor de plechtige openingsvergadering.

Op het podium, de voorzitter van de Duitse Esperantisten-Bond, DR. SIEGFRIED ZIEGLER, spil en ziel van het congres, omringd door de overige hoofdbestuursleden. Oberbürgermeester DR. SCHÄRNAGL, erevoorzitter van het congres. Kultusminister DR. HUNDHAMMER, Senator G. LORENZ, officieel vertegenwoordiger van de Senaat. PROF. STRECKER, vertegenwoordiger van de Rector der LUDWIGS-MAXIMILIANS UNIVERSITEIT van MUNCHEN, afgevaardigden van al de politieke partijen, van de syndicaten, van de REICHBAHN, enz. Op de eerste rij in de zaal, voor de leden van de pers, de afgevaardigden van de vertegenwoordigde nationaliteiten, w.o. we opmerken: JAMES D. SAYERS (New York), HOFER HUGO STEINER (Weenen), MARIE C. MAJOR (London), KARL KARLSSON (Stockholm), PROF. GEORGES (Besançon), enz. enz.

De ruime zaal die plaats biedt voor 3.000 personen is nog vol als voorzitter DR. ZIEGLER het sprekestoel links van het podium bestijgt en voor de microfoon plaatsneemt. Hij dankt om beurt al de aanwezige personaliteiten voor hun belangstelling, de vertegenwoordigers van de syndicaten, politieke partijen en werkgemeenschappen die namens hun miljoenen leden het petitionnement voor Esperanto aan de UNESCO ondertekenden, hij bedankt al de aanwezigen en vnl. de buitenlandse gasten. Hij onderlijkt het uitzonderlijke belang van dit Duitse Esperanto-congres, het eerste sinds 15 jaar onderdrukking. Dit congres wezen een getuigenis van de vredeswil van het nieuwe Duitsland, vredeswil waarvoor de Duitse esperantisten de pioniers zijn. Dit congres brengt in feite de reintegratie van de Duitse esperantisten in de internationale Esperanto-beweging. Critisch wordt ons doen en laten door de esperantoworld bekeken, wij zullen het vertrouwen van de esperantisten niet beschamen, zegt DR. ZIEGLER. Hij stelt het taalimperialisme van de bezette mogendheden aan de kaai: wij willen geen engels-, frans- of russischsprekende Duitsers worden, ver-

klara hij. Esperanto zal de tweede taal zijn van ons volk, de taal van vrede en verzoening. Om dit te bereiken wil de Duitse Esperanto-beweging een massabeweging zijn. Hij verheugt zich over de werklaag dat het congres gevonden heeft in de esperantoworld, over de talrijke deelnemers van buitenlanders. Naar MUNCHEN zijn mensen gekomen van 15 diverse nationaliteiten, ze zijn gekomen niet om zaken te doen, maar om met ons te verbroederen. De Duitse esperantisten hebben een venster opengestoten op de wijde wereld, zij hebben de afzondering waarin Duitsland zich nu bevindt gebroken, zij hebben dit gekund dank zij Esperanto! Het is onder een donderend applaus dat DR. ZIEGLER aldus zijn merkwaardige rede besluit in het eerste naoorlogse congres van de Duitse Esperantisten-Bond plechtig open verklaart.

Oberbürgermeester DR. SCHÄRNAGL neemt nu het woord. Hij heeft het Esperanto een cultuurmiddeel van eerste rang. Hij verwelkomt al de esperantisten. MUNCHEN heeft nu reeds een ZAMENHOFLEIN, weldra zal zij ook een ESPERANTOSTRAAT hebben, zegt hij. Voor de hogere beambten van de stadionsten zijn esperantocurussen aan gang. De esperantisten kunnen steeds op zijn hulp rekenen! Hartelijk worden deze gemodetialeerde woorden begroet, de talrijke aanwezigen beseffen immers dat zonder zijn hulp en faciliteiten allerhande dit congres in het voor de helft ten gronde vernield MUNCHEN onmogelijk zou zijn geweest.

Kultusminister HUNDHAMMER komt nu aan de beurt. Hij groet het congres namens de regering. Treft met geheel Duitsland schuld in een conflict dat juridisch gezien zijn beslag nog niet heeft gekregen, dan stellig niet te Duitse esperantisten, verklaart hij. Zij zijn de hoop van het nieuwe Duitsland. Door het invoeren van het Esperanto in vier Universiteiten, in de Technische Hogescholen, in 71 Volkshogescholen en door het oprichten van het Duits Esperanto-Instituut heeft de regering van BEIEREN positief bijgedragen tot de volkerenverzoening. De congresresolutie heeft nu reeds zijn instemming weggedragen. De Minister besluit zijn morkwaardige rede IN HET ESPERANTO.

Namens de Senaat spreekt senator G. LORENZ GEHEEL IN HET ESPERANTO. Hij brengt verslag uit over een enquête onder de senaatsleden, waaruit blijkt dat 96 % voorstander zijn van het Esperanto als universele hulptaal.

Vóórder voor het woord: Hoogleraar STRECKER, de vertegenwoordiger van de politieke partijen, van de syndicaten, van jeugd- en cultuurverenigingen, van de REICHBAHN e.a., die om beurt hun sympathie betuigen met het streven der esperantisten.

En nu komen de afgevaardigden van de vertegenwoordigde nationaliteiten aan de beurt. De aandacht van de Duitse esperantisten is gespannen: hoe zullen ze door hun geestgenoten uit het buitenland worden beoordeeld? Maar het enthousiasme stijgt, stijgt immer, naarmate voorstaande esperantisten van 15 diverse nationaliteiten hun bewondering en onvoorwaardelijke sympathie tonen aan de Duitse „samideano” voor hun trouw en hardnekkig streven in onnoemlijk moeilijke omstandigheden. De geestdrift stijgt ten top, wanneer onze jonge vriend, DIRK VAN RIJN, namens de jonge esperantisten in Nederland het congres een Esperanto-vlag overhandigt. Wij hebben het genoegen de broedergroet te brengen van de Vlaamse esperantisten, van de VLAAMSE ESPERANTISTEN-BOND en van het VLAAMSE ESPERANTO-INSTITUUT, alsook van de redactie en administratie van het Esperanto weekblad „HEROLDO”. Nu spreken Frankrijk, nu Denemarken, nu Oostenrijk... In de zaal zweeft iets dat denken doet aan de geest van ZAMENHOF, aan de geest die de pioniers op het allereerste Esperantocongres van BOULOGNE bezielde. Men voelt het aan: hier wordt een der mooiste bladzijden van de Esperantogeschiedenis geschreven... Na een roerend dankwoord van voorzitter DR. ZIEGLER veert de zaal recht en plechtig galmt, door het orgel begeleid, LA ESPERO door de congreshal.

Onder de stralende zon, stralende gezichten van duizenden esperantisten, dank zij een speciale autobusdienst naar de

DE CONGRESRESOLUTIE

De 2.500 deelnemers aan het eerste Duits Esperanto-congres na de tweede wereldoorlog op Pinksteren 1948 te München vergaderd, samen met de vele duizenden leden en vrienden van de Duitse Esperantisten-Bond, bewust van de ideale en praktische waarde van het Esperanto als universele hulptaal, verklaren zich bereid nog altijd een dinger dan voorheen voor de verbreiding en algemene toepassing van het Esperanto te ijveren.

Zij verzoeken de regeringen van al de Duitse „Länder“ aandacht aan het probleem der universele hulptaal te schenken, ook in het kader der Volkerenverzoening, en zijn zo vrij de ruimt mogelijk officiële steun tegemoet te zien.

In vele landen worden nu ernstige pogingen in het werk gesteld voor de invoering van het Esperanto op de scholen. Wij durven hopen dat Duitsland hierin niet ten achter zal blijven en verzoeken de officiële instanties dat onmiddellijk toelating zou worden verleend om facultatieve cursussen in het Esperanto te organiseren in al de officiële onderwijsinstellingen waar hiervoor reeds leerkrachten aanwezig zijn. Komen o.i. hiervoor voornamelijk in aanmerking: de Universiteiten, de Hogescholen en al de onderwijsinrichtingen voor het vormen van leerkrachten.

De HH. „Kultusminister“ van al de Duitse „Länder“ worden eerbiedig verzoekt hun stellingname in deze aan het bestuur van de Duitse Esperantisten-Bond mede te delen.

„Großkücke“ worden vervoerd, een ruime setgelegenheid waar 800 personen kunnen aansitten en waar de congresleden in drie „ploegen“ aan tafel zullen gaan.

Inmiddels stappen de buitenlandse afgevaardigden, de leden van het hoofdbestuur en van de pers in een anderlijke bus voor een persconferentie in PARK-HOTEL en een interview voor radio MUNCHEN.

In de aula der Universiteit vinden al de congresleden zich terug, voor de jaarvergadering van de Duitse Esperantisten-Bond. DR. ZIEGLER opent de vergadering en schets de geschiedenis van de Esperantobeweging in Duitsland. Nauwelijks één jaar geleden werd de bond terug opgericht met een duizendtal leden, nu telt hij reeds 8.000 aangesloten. Papierschaarste — het bondsorgaan kan slechts op 5.000 ex. verschijnen — en nijpend gebrek aan propagandaschriften en leerboeken zijn een grote handicap zonder dwarselke op het einde van dit jaar stellig het 20.000ste lid sou kunnen geboekt worden! De op dergelijke vergaderingen gebrukkelijke dagorde wordt vervolgens aangehandeld en 's avonds vergaderen de esperantisten in „Mathäserbräu“, waar hun een puik kunstprogramma wordt aangeboden.

De Maandag bezoek aan de grote „PRESSEAUSTELLUNG“ met zijn merkwaardige Esperantostand. In de namiddag vergaderd de jeugdafdeling in de Technische Hogeschool. 500 jonge esperantisten bespreken er samen met hun buitenlandse vrienden hun aparte belangen. De Dinsdag zullen ze gezamenlijk afreizen naar GARMISCH PARTENKIRCHEN voor een jeugdkamp in de ALPEN. Gedurende een week zullen daar duizende vriendschapsbanden worden gesmeed tussen jeugdmensen die dank zij een gemeenschappelijke taal daarin onaanzienlijk zijn van eenzijdige taalkennis en voorkeur. Pers en radio zullen er hun reporters op afduren en de President van het Parlement van BEIEREN en tal van andere personaliteiten zullen het uitgestrekte kamp bezoeken waar jongelieden van 15 nationaliteiten in een idyllisch oord verbreedreren.

Na het congres en het jeugdkamp zullen wij persoonlijk nog een drietal dagen in MUNCHEN verblijven om van de plaatselijke bezienswaardigheden te genieten en een bezoek te brengen aan het Esperanto-centrum te MUNCHEN-PASING, het hoofdkwartier van DR. ZIEGLER en zijn bedrijvige staaf. En zo eindigt voor ons de merkwaardigste Esperanto-begeurtenis die het ons gegeven werd tot op heden mee te maken.

Door het coupérampe van de Nord-Express zien we de blakken van haar stralen schieten over de huizenhoge puinen van het oude NEURENBERG... Spijts alles heeft Esperanto een schitterende toekomst in het langzaam tot nieuw leven ontwakende Duitsland.

E.C.

Intervjuo

Pasintjare, en septembro, mi havis la grandan gojon partopreni la Esemajnon de Zaandam honore al la 35-jara ekzisto de la loka laborista grupo Zaandam Antaŭen. Kiom da agrablaj memoraĵoj restis al mi de al granda familio, konstanta el ne malpli ol 10 nacioj! La tiam urbestro de Zaandam Mr. Dr. J. in 't Veld, nun Ministro de la Rekonstruo en Nederlando, antaŭ kelkaj monatoj konsentis interviuon el kiu n ērpis jenaj frazoj, vere kurajgaj, ērili esprimas la senton de grava kaj sperta (car partoprenis la verdan semajnon kiom li povis!) aŭtoritato:

«La efektiva konatigo kun Esperanto estis por mi io tute surpriza, car ja tiel mi estis ravita. Antaŭ nelonge mi partoprenis internacian kongreson en Parizo, kie nur la franca kaj la angla estis paro-

Dr. T. Van Gindertaelen

Babilado

Ni publikigis en la lasta numero de F.E. alvokon por geinstruistoj, kies tekston, vi certe memoras.

Kiel funkcias ĉi tiu fondenda Komitato?

Kelkaj instruistoj, invitite de S-ano Lambert, kiu jam gvidis plurajn E-kursojn en Bruselo, kunvenis en Bruselo la 23-an de majo kaj la 6-an de junio. Ni proponis pere de delegito (S-ano R. Loecks) la starigon de flandra kaj valona Komitatoj kiu konsistos el ĉiuj Esperantaj geinstruistoj, kontrolotaj de centra oficejo en Bruselo.

La fina rezulto de tiuj kunsidoj estas ke F.L.E. mem ekfunkciigas la Flandran komitaton, esperante ke la valonaj samideanoj ne postrestos. Provizore, ĝis konfirmado dum estrarkunveno, nia vic-prezidento Drs. Roose plenumas la taskon de flandra sekretario ĉe la C.K.B.E.I. (Centra komitato por la belga Esperantista Instruisto). Cetere, ni proponas jenan strukturon: En Bruselo, sidejo de C.K.B.E.I. gvidata de Prezidento kaj eventualaj kunkonvenoj. En ĉi el la du lingvaj teritorioj, sekretario, kiu ricevas la instrukciojn de la centro. La rilatoj inter la geinstruistoj kaj tiu centro nur okazos pere de la regiona sekretario, kaj inverse. La komitato, kvankam por Flandrujo (F.L.E.) iniciatis la starigon kaj subtenas ĝin, ne estas servo de la Ligo: do eblos al ĉiuj aligti. Cetere, estas veraj Ŝajne ke la aligintaj ne-membroj pagos malgrandan kontribuon, kiun ni, por Li-

ganoj, eventuale ĉerpos el Ligaj rezervoj.

Konkludo: ni ne voku vane! Tuj anaconci, mencante profesiojn indikojn. Per koncentraj fortoj, ni venkos!

Por la petskribo-kampanjo, ni atingis, pere de la Turisma Servo, novan asocian subskribon: «Junulinterfratigo» katalogika asocio por migrantoj (kun tri mil anoj). Ni do superis Britujon (27.839). Sed la grimpado al la sekventa stupo estos pli pena: tronas tie nia norda najbaro, Nederlando kun 52.670, plejparte individua, subskriboj.

Ree ni instigas ĉiujn membrojn abontojn de U.E.A. ke ili anconci sin kiel delegiton aŭ fakdelegiton; en septembro aperos la dua parto de la jarlibro, kaj ni zorgu por pli longa listo en ĝi.

La Turisma servo de F.L.E. ek de nun scigas al ĉiuj sekcioj la alvenon de eksterlandaj samideanoj en Belgujo. Oni eventuale priparolu la eblon gastigi ilin kaj sendu proponojn al tiu servo.

Kiu skribas al la Liga adreso (Postbus 342, Brussel) bonvolu mencii sur la koverteto, al kiuj estraranoj aŭ servoj ili direktas sin.

Gis venonta Babilado,

via sekretario,
M.G.

Alle briefwisseling, gericht aan het secretariaat tussen 15 en 31 Juli, wordt slechts na deze laatste datum beantwoord.

OBSERVOJ

LA KOLERO
DE ISRAELO.

Ni grave pekis antaū Izraelo : ni kuraĝis distingi inter régimo kaj popolo, ni kuraĝis ne malami la germanojn bloke...

Grava kaj nepardo-nebla estas nia krimo ! Kaj la « Voço de Izraelo » sin aŭdigis histerie-indigne : diabloj venis sub masko de anjeloj, am-predikantoj celas uzi Esperanton por celo malpuraj kaj dangera...

Se Izraelo nur povas kompati la popolojn de Tsaldaris kaj Ĉang kaj Ček, ni, pli konsekvence kaj logike, ankaŭ kompatis la popolon de Hitler. Kaj nian malestimon ni konservas egale por tiu kiuj hieraŭ blekis : Judojn al la gasčambroj ! kiel por tiu kiuj hodiaŭ hurlas : Germanojn al la pendigiloj !

Domage por Izraelo, se evidentigus ke ĝi heredis de sia iama persekutanto la malhumanan rasismon. Karakteriza simptomo monrigis pasintjare en Bern okaze de nia Universala Kongreso. La mondo — kaj tutspeciale la esperantista — multon, sed ne tion komprenis kaj akceptus de la ĉefa nazi-viktimo.

PIK.

TIJDVERSPILLING.

In het Maartnummer van « The Debating Magazine » (Luik), trekt J. Moors van leer tegen de studie van het Esperanto « waarin nu terug cursussen worden georganiseerd ». Hij beweert dat Esperanto leren tijdverspilling is, en breekt tot slot een lans voor het Engels. Hij drukt de hoop uit zijn lezers ervan te hebben overtuigd, dat Esperanto nooit de universele taal zal worden en het hoogstens tot universele hulptaal kan brennen...

Denkelijk zou J. Moors verwonderlijk opkijken, mocht hij vernemen dat het Esperanto niet meér kan, en ook niet meér wil zijn dan de universele hulptaal ! Uit heel zijn betoog blijkt dat hij persoonlike en verkeerde begrippen heeft over wezen en doel van het Esperanto. Wij wensen op zijn epistel niet verder in te gaan ; met een blinde over kleuren twisten lijk ons louter tijdsverspilling.

HET LATIJN : R.I.P. !

We lezen in het Meinummer van « Kompreni » (Lyon), dat de Paus « La Madona della Grazia e della Creta » als patrones der motorrijders heeft geconsecraerd. De bulle is natuurlijk in het Latijn gesteld en een moto heet daarin « Birota ignifero latice incitata ». Wat we best zouden kunnen vertalen met « Tweeëndig voertuig gedreven door een ontplofbare vloeistof » !

Sommige verwoede latinisten spannen zich in het Latijn als universele hulptaal modern bruikbaar te maken en te propageren. Tot welke omslachtige, praktisch-onbruikbare taal dit voert, leert ons het voorgaande. Andere latinisten spannen zich in een modern keukentje te contrueren, dat de bewonderaars van het classieke Latijn terecht afschrik.

De moderne woordenboeken geven voor het Latijn : dode taal, en voor het Esperanto : internationale hu'ptaal. Zo is het goed. Laten we die eerbiedwaardige dode met rust, en laten we ijveren voor het praktische, beproefde Esperanto.

IT'S A LONG WAY...

De weg naar vooruitgang en nationalisatie is een lange weg... De nationalisten hebben het pleit gewonnen in Zuid-Afrika en dientengevolge zal het metriek stelsel daar worden ingevoerd...

Het metriek stelsel werd in 1790 in Frankrijk ingevoerd, in 1821 in het Koninkrijk der Nederlanden. Het is thans in gebruik in haast alle beschafde landen.

Wie twijfelt eraan dat het eens universeel zal worden aangenomen ? Wie twijfeld eraan dat eenmaal een universele hulptaal algemeen zal worden aanvaard ? Wie twijfelt aan de vooruitgang ?

WIJ ROUWEN

om het afsterven van Louis Lumière, uitvinder der kinematografie, die een overtuigd voorstander was van Esperanto. En wij rouwen om het aftreden van Dr. E. Benesj als President der Tsjecho-Slowakse Republiek, aan wie de esperantisten zoveel te danken hebben.

GEWESTSTAAL-ALGEMEEN BESCHAADF-ESPERANTO.

Een geweststaal of dialect is de taal van onze geboortestreek. Tientallen gewesttalen maken de onderlinge betrekkingen tussen volksgenoten moeilijk. Daarom beschikken we over een algemeen beschafde omgangstaal : het Nederlands. Even als ieder cultuurvolk

LA STUDANTO

DE ONTLEDING VAN DE ZIN. (Vervolg)

In de vorige bijdrage werd onderlijnd als zeer voornaam, dat in de voorbeeldzinnen, het *gezegde* alleen uit een werkwoord bestaat, en daarom ook werkwoordelijk *gezegde* wordt genoemd.

Nu zijn er werkwoorden, die niet in staat zijn *zelfstandig* het gezegde te vormen. Ze hebben nog een substantief of een adjektief nodig.

Voorbeelden :

I.

1. Oom schrijft. 2. De hond blaft. 3. Het water kookt. 4. De vrouw naait. 5. Zij werken. 6. De kat speelt. 7. Jan ligt.

II.

1. Oom is... 2. De hond scheen... 3. Het water wordt... 4. De vrouw lijkt... 5. Zij blijken... 6. De kat heet... 7. Jan zal...

Als we de zinnen onder I en II vergeleiken, dan bemerken we, dat die van de eerste reeks af zijn, terwijl die van de tweede reeks vragen om aangevuld te worden.

Deze zinnen bevatten het werkwoord « *zijn* » of een werkwoord, dat een gewijzigde betekenis van « *zijn* » inhoudt :

schijnen : in schijn zijn.
worden : in de toekomst zijn.
lijken : in schijn zijn.
blijken : in werkelijkheid zijn.
heten : in naam zijn.
noemen : in naam zijn.
blijven : verder zijn.

De zinnen van de tweede reeks kunnen bv. als volgt aangevuld :

1. Oom is postbediende. (subst.)
2. De hond scheen dol. (adj.)
3. Het water wordt damp. (subst.)
4. De vrouw lijkt arm. (adj.)
5. Zij blijken verstandig. (adj.)
6. De kat heet Minoe. (subst.)
7. Jan zal blind blijven. (adj.)

De aanduidingen tussen haakjes geven te kennen, welk soort woord werd gebruikt om de zinnen aan te vullen.

Het spreekt van zelf dat, waar een substantief werd aangewend, evengoed een adjektief kon geplaatst, en omgekeerd. Vb. : 8. Oom is vriendelijk (adj.). — 9. Jan zal een dwerg blijven. (subst.)

Ook kunnen een adjektief en een substantief de zinnen onder II. aanvullen.

Vb. : 10. Oom is een vriendelijke postbediende. — 11. Zij blijven verstandige kinderen.

In de aangevulde zinnen van reeks II, is het *gezegde* cursief gedrukt. We bemerken dat het bestaat uit een werkwoord + een adjektief (zinnen 2, 4, 5, 7, 8), of uit een werkwoord + een substantief (zinnen 1, 3, 6, 9), of uit een werkwoord + een adjektief + een substantief (zinnen 10 en 11). — (Later komen nog andere woordsoorten aan de beurt.)

Daar het *gezegde* nu niet meer *uitsluitend* uit een werkwoord bestaat, wordt het ook niet meer werkwoordelijk *gezegde*, doch *naamwoordelijk gezegde* genoemd.

De werkwoorden *zijn*, *schijnen*, *worden*, *lijken*, *blijken*, *heten*, *blijven*, die zich met andere woorden moeten verbinden om een gezegde te vormen, worden *koppelwerkwoorden* genoemd.

Opmerking : De zo pas aangehaalde werkwoorden vervullen *niet altijd* de rol van een koppelwerkwoord. Heeft « *zijn* » de betekenis van « *zich ergens bevinden* », bv. in de zin : 12. « Mijn broertje is op school », dan vormt het *alleen* het gezegde, en wordt daarom ook als werkwoordelijk *gezegde* beschouwd. « *Op school* » vormt geen naamwoordelijk gezegde (let op het woordje *op* : *voorzetsel*)

Heeft « *blijven* » de betekenis van « *zich ergens voortdurend bevinden* » of van « *niet weggaan* », bv. in de zin : 13. « *Onze kinderen zullen bij hun grootouders blijven* », dan heeft « *blijven* » een zelfstandige betekenis, en is dus werkwoordelijk gezegde. « *Bij hun grootouders* » mag niet als naamwoordelijk gezegde beschouwd (let op het woordje *bij* : *voorzetsel*).

Uit het vorige leren we, dat een naamwoordelijk gezegde nooit met een voorzetsel begint (zeer goed onthouden!).

Hoe moeten nu deze reeks zinnen ontleed?

Net als deze met een werkwoordelijk gezegde (zie Juni-nr.)

We zoeken dus eerst het *gezegde* op, plaatsen er het woordje « *wie* » of « *wat* » vóór en krijgen als antwoordt het *onderwerp*.

heeft getracht zich een beschafde omgangstaal te scheppen, ijverden geniale denkers (Leibniz, Comenius, Zamenhof) om de gehele mensheid een gemeenschappelijke hulptaal te schenken. Groot is het aantal nationale talen en groot zijn de moeilijkheden die hieruit voortspruiten. Daarom, naast de moedertaal, als tweede taal voor ieder : het Esperanto !

Vb. Zin 8 : *Gezegde* : is vriendelijk. — Wie is vriendelijk ? — Oom : onderwerp.

Zin 3 : *Gezegde* : wordt damp. — Wat wordt damp ? — Het water : onderwerp.

Na deze uitgebreide uiteenzetting, zal de studie van hetzelfde thema in E-o nu op wietjes rollen !

Ook in E-o bestaan er werkwoorden, die niet zelfstandig een gezegde kunnen vormen. Dit blijkt duidelijk uit de volgende zinnen :

I.

1. La onklo skriwas. 2. La hundo bojis. 3. La akvo bolas. 4. La virino kudras. 5. Ili laboras. 6. La kato ludas. 7. Johano kušas.

II.

1. La onklo estas... 2. La hundo ŝajnas... 3. La akvo fariĝas... 4. La virino ŝajnas... 5. Ili monrigas... 6. La kato nomigas... 7. Johano restos...

Om de zinnen van reeks II aan te vullen, doen we beroep op een adjektief, een substantief, of beide. Zo ontstaan de volgende zinnen :

1. La onklo estas afabla poſtoſicio. 2. La hundo ŝajnis rubia. 3. La akvo fariĝas vaporo. 4. La virino ŝajnas matrica. 5. Ili monrigas inteligentaj infanoj. 6. La kato nomigas Minu. 7. Johano restos nano.

De in cursief gedrukte woorden maken het naamwoordelijk gezegde uit, waarin de werkwoorden : esti, ŝajni, fariĝi, monrigi, nomigi, resti, koppelwerkwoorden kopuloj) zijn. Dat ze nochtans ook een zelfstandige betekenis kunnen aannemen, blijkt uit de zinnen : 12. Mia frato estas en la lernejo. — 13. Niaj infanoj restos ĉe siaj geavoj. De uitdrukkingen « en la lernejo », en « ĉe siaj geavoj » beginnen met een voorzetsel (waarover later), en kunnen dus niet in aanmerking komen als naamwoordelijk gezegde. « *Estas* » en « *restos* » zijn hier werkwoordelijke gezegden.

Vb. van ontleding van dit soort zinnen.

Zin 1 : *Predikato* : estas afabla poſtoſicio. — Kiu estas afabla poſtoſicio ? — La onklo : ŝubjekto.

Zin 3 : *Predikato* : fariĝas vaporo. — Kio fariĝas vaporo ? — La akvo : ŝubjekto.

Voorname opmerkingen :

1) Uit zin 5 blijkt dat de koppelwoorden, evenals « *esti* », de *meervouds-j* vragen voor het naamwoordelijk deel van het gezegde, als het onderwerk in het meervoud staat. (zie ook Maart-nr.)

2) *Noch in het onderwerp, noch in het naamwoordelijk gezegde krijgen adjektieven en substantieven de letter n*. Zinnen als : Si estas palan. — La akvo fariĝas vaporon, e.d. zijn dus zwaar foutief.

Bronnen : Tra la Labyrinto de la Gramatiko (Faulhaber); Plena Gramatiko de E-o (Kalocsay-Waringhien).

OEFENING 37 (10 punten).

1) Inderdaad, het meisje schijnt zwak, maar overmorgen breng ik haar naar de buiten.

2) Het 33e internationaal Esperanto-Congres wordt een reuzensucces.

3) Het blauw en het wit kleed bleken te lang voor kleine zus.

4) Hoe noemt je nieuwe hond ?

5) Daar de lucht betrokken is, kan de maan niet schijnen.

6) Ware esperantisten blijven Esperanto trouw.

7) Weet je dat de walvis geen vis, en de vleermuis geen vogel is ?

8) Hij schijnt een Spanjaard, zijn broer een Hongaard; toch zijn beide echte Nederlanders.

9) Veel kevers zijn schadelijk voor de landbouw.

10) Twee emmers vol water blijven te zwaar voor die jonge schouders.

In te zenden vóór 20-7-'48 aan het adres : V.E.B., Postbus 342, Brussel. Wie de verbeterde taak terugwenst, weze zo vriendelijk een postzegel in te sluiten.

Verbetering van oefening 36.

Modelvertaling :

1) La gepatroj forvojaĝis kaj ni devas resti hejme.

2) Mi ne kuraĝis demandi al li, ĉu li bezonas monon.

3) Kial li ne volas lerni legi, skribi kaj paroli Esperanton ?

4) La bubeto prenis verdan pomon, mordis en gin, kaj grimacis.

5) Ili ne povis ne ridi, kiam la klaŭno enpaſis la arenon.

6) Jen do la rezulto ! Estonte vi certe lernos pli bone aŭskulti !

7) Via hararo estas bone kombita, via vestaro estas freſa ; sed ĉu vi povas aserti ke viaj manoj estas puraj ?

8) Ĉu vi ne promesis donaci libron al mi ?

F.L.E. -- F.U.K.E.

Jam de kelkaj monatoj okazis privataj intertraktoj, rilate kunagado inter unuflanke Flandra Unuiĝo de Katolikaj Esperantistoj (Pastro A. Beckers) kaj aliflanke Flandra Ligo Esperantista (Dr. T. Van Gindertaelen), kiu ambaŭ pri-laboras la suman lingvo-teritorion de nia lando.

La prezidanto F.L.E. raportis pri la rezultato de tiuj priparoloj i.a. en la kongresa kunsido de la Ligestraro, post kio interkonsento estis protokolita la 27.5.48, kiu retroaktive validas ekde la 16.5.48.

En ĝi oni konstatis ke unuflanke FUKE ne plu agadas, pro nevolaj cirkonstancoj, kiam landa organizacio ja necesas por taŭga propagando en propraj rondoj; ke atipante F.L.E. prezentas efektivajn citojn de komuna laborado, tial ke ĝi estas strikte neutrala, celante nur la propagandon por kaj la instruadon de Esperanto en ciuj medioj; tiel malfondo de FUKE kaj akcepto en la sino de F.L.E. fariĝas indikita

LICJO kaj "La Leono de Flandrujo,"

verkis : E. Clae
el la flandra : V.E.B. Mechelen

La knabo de la alta klaso ekzercadis sian cerbon, solvante problemon, kiu estis skribita antaŭ ili sur la nigra tabulo : kiom gajnus negocisto se li vendus tiom da centkilogramaj sakoj da greno, unu duonon por tiom, la alian duonon por tiom, kaj se oni krome aldonus tiom kaj subtrahus tiom, kaj ĉiaj malfacilajoj, kiu celis inici la knabojn en la sekretojn de la aritmetiko. La instruisto dormemis sur sia seĝo, antaŭ la benkoj de la malalta sekcio, kie oni diligentis super la « skribaj ekzercoj pri la gepatra lingvo ». Tiel, ĉiu estis okupataj kaj la instruisto ĝuis beatan mensopozon.

La kova varmo de la somera posttagmezo preme pendis en la klaso. La suno jetis siajn plenajn radiofaskojn tra la venestrojn, kaj la knabo ricevis la permeson serĉi lokon en la ombrumataj benkoj.

Ciuj dormemis same kiel la instruisto, kaj nek la problemo, nek la skribaj ekzercoj estis tre atentataj. Preskaŭ tute kvietais. Iam la bruado de lignuso aŭ la ŝovado de ardezo kaj grifeloj, kiu pepe grincis.

Antaŭ *Licjo* sidis *Dries van de Knots* kaj *Fompe*. La solvon de la problemo *Fompe* kopis de *Turke Leunes*, kiu sidis antaŭ li, kaj *Dries* oscede atendis ĝis *Fompe* pretos por slavice kopii ĝin. Poste, *Licjo* ricevos ĝin de *Fompe*.

— « *Fompe* », *Dries* subite diris, « por ĉi tiu zono mi donos kvardek iugibetojn. »

— « *Tuj !* *Fompe* akceptis. Li malbukis sian zanon kaj donis ĝin al *Dries*.

En la plena luglobeta sezono, tia ŝofa zono ne valorus kvardek globetojn, sed nun, kiam la epoko de la iudo pasis, — (kontraŭ unu cendo oni jam povis akiri dekses anstataŭ ok) — oni ne plu tiel zorgis.

Dries singarde elpoſigis sian globetsakon, kiu n ĉiutage kunprenis al la lernejo, kaj ekmobris.

— « Unu, du, tri, kvar, kvin, ses... » kaj ĉufoje unu tintetis en la kavigitaj manojn de *Fompe*.

Licjo indiferente rigardis. Li neniam intersangus por kvardek globetojn... Subite li suprenrigardis al la instruisto, kiu lasis la kapon rali sur la brusto, kaj pafigis sub sian benkon...

Estis preskaŭ morte silente en la kove varmegia klaso.

— « tridek tri, tridek kvar, tridek kvin... » *Dries* pli nombris — sed, subite la piedo de *Licjo* tiel forte trafis la malfermajn manojn de *Fompe* ke la tridek kvin globetoj ruigis en la aeron kaj klake versigis sur la benkoj kaj la planko. La bruco similis la enbatigon de ciuj fenes-trovitroj ; la tuta klaso malordis, la dormemo abrupte malaperis, kaj la knaboj scivole rigardis iau la benkoj, kie la lastaj globoj kun mallanta rrr... pli rulligis, kaj kun mallonga tinteto puſigis kontraŭ la plintojn aŭ benkojn.

Timigite, la instruisto risortigis de sia seĝo, kaj momenton rigardis sovage tra la klaso. La knabo de la alta sekcio tiel atente rigardis la ciferojn de la gren-negocisto, kvazaŭ tio koncernus ilian propran riĉigon. Kiu faris nenion tiel intencis pruvi ke ili tiel atente okupis sin pri la problemo ke ili ne distrigis, kaj la kuiptoj mienis kvazaŭ ili estus audiintaj ec ne ion. La knabo de la malalta klaso staris inter la benkoj, scivolante pri kio okazos, aŭ levprenis la globetojn.

— « Kiu — faris — tion?... » La instruisto blankis de kolero kaj liaj okuloj rigardis trance kiel lanceto.

La silento ĝis ankoraŭ pli peza... La mensostreco pri la sakoj da greno de la negocisto kulminis ; la okulojn fermi-tajn, *Fompe* movetis la lipojn, kvazaŭ li interne kontrolis la solvon, kaj *Licjo* nombris per la fingroj, senmove fiksri-gardante sian ardezon, ĉu la trovita solvo ja gustas.

— « Kiu — do — tion... »

Subite, postrestinta globeto rulligis el la poſo de *Dries*... Gi unue falis sur la ligna ŝtupo de la benko, kaj tiam rulligis senhalte ĝis la klasofundo... La bru de la rulliganta globeto enhavis ion mina-can en la kompleta silento, multe pli abornenan ol la cetero, kvazaŭ subite io terura okazos...

La instruisto ĝis ankoraŭ pli blanka, li lasis la perfidan globeton rulligi ĝis ĝi haltis... Tiam li unupase staris inter la benkoj, lia vergo vipe batigis sur la dorson de *Dries*, kiu subite kriis :

— « Estas *Licjo*, kiu faris tion! » — Kaj *Fompe*, kiu atendis la samon por si, tuj kriis kun plorgrimaco : « Jes, estas *Licjo*, Instruisto ! »

Licjo intencis indigne protesti, sed la instruisto abrupte rigardis lin el la blan-kon de liaj okuloj, kaj ruĝa li balbutis : « Mi senintende agis... estis nur ŝerco, Instruisto ! » La instruisto ambaŭmane kaptis liajn ŝultrojn, tiris lin el la benko, kaj portis lin ĝis la pordo de la « ĉam-bredo ». Piedbato malfermis la pordon kaj la puño, kiu tiam antaŭenigis *Licjon*, estis la pleja fortostreco de la instruisto, kaj skue jetis *Licjon* kontraŭ la alian vandon.

Kaj tie *Licjo* ekkonis « *La Leonon(n)* de Flandrujo... » (Daŭrigota.)

JOHANO LA BRAVA de Sandor Petöfi : el la hungara de Kolomano Kalocsay. Popolafabelo en versoj. Format 17 x 12 cm., 66 p. 1948. Dua eldono de Literatura Mondo, Budapest. Havebla ĉe F.E.I. : 45 b.fr. (L.R. V.)

Kun despli da plezuro ni revidis *Janči Kukorica*, la bravon hungaron, kiu malaperis post 1923, ke estas okazo honori la antan meriton de lia traduka patro (ne stupatro!), al kiu nia poezio tiom multe ŝuidas. La tutan gamon de stiloj ni brignis, de la pure arta ĝis la familiara kaj la populara, kiel atestas la carma simpleco de la rabelpoemo. Se iam oni pristudigis ĝin en progresaj kursoj, oni se eble, nun komparu ĝin pli fruktodone kun la unua eidono. Ili ol funda tekstokorekto kaj spegulo de la maturiginta verspapablio de la tradukinto, ĝi trafe montras la knedelecon de Esperanto, evoluanta dum la lastaj dudek kvin jaroj.

Cetere la tempo lasas nenion senŝanga.

Tuta strofo (XIX-4-a) malaperis kaj, en XXIV, la giganto superis sian iaman marșrekordon je unu semajno. Ēc *Janči* ne restis tute la sama. Se en 1923 li estis nur simpatia heroo de majstre rekreta popolabelo, kiu « oni same ne povas klarigi, kiel spritajon », en la nova literatura mondo *Petöfi* « konsciencie aŭ subkonscie simbojas per sia propra formo ĉiujn barojn antaŭ sia prospero kaj felico... » Eblus fari plurajn konkludojn. Ni nur substreklu la nunan tendencon eviti la elizojn, kiu ofte malkasas nur la nezorgemon de la poeto. La tradukinto reduktis la apostrofojn per 1/5, sed versajne ne suriĉas al Sro Brendon Clark... Povas esti ke « la plej granda parto de la uzitaj neologismoj estas jam sufice familiara al niaj verslegantoj », sed ni tamen timas, ke generale oni nur indulgas siajn proprajn. Ekz., ni ne ŝatas *tontuna* kaj aliflanke preferus *tritura* ol *trista*, sed eble oni, en poezio, tiom tristas, ke tiu pli impona rimserio estas nepre bezonata...

Ni varme rekomendas la bone presitan duan eldonon. La tradukinto, serinte pli naturan vortordon, la plej precizan vorton, kaj, forigante la nekorektajojn, igis la verkon (kelkloke malpriorte al la ritmo fluo) pli esprimforta, pli eleganta kaj rimriĉa. Nur la rimo *panjaço* nin « *stumbligis* ». TYN.

PRINTEMPO DE MORTO de Lajos Zilahy ; el la hungara de L. Somlai (Spierer), Eldona Societo Esperanto, Stockholm 1947, 121 p. Prezo ĉe F.E.I. : bros. 90 b.fr. ; bind. 100 b.fr. ; por abonantoj, resp. 70 kaj 80 b.fr. (L.R. II)

Ci tiu romano, kiu en la vera vortenco, *nudigas* seksojn eksperimentojn, faktante ne konvinkas pri la laudira flanka intenco montri la epokan dekadencon de la hungara meza klaso, ĉe ne tute pri la vivrealeco de la ekskluzive sensgvidata hero.

Verkita en la *mi-formo*, formo de la impresa rakonto, ĝi surprize pretekstas ne malpli ol 114-paĝan, kvazaŭ de lin en unu nokto (antaŭ la sinmortigo), skribatan leteron. La sinmortigo mem rezultas el la sciigo, ke unua lin forlasinta amatino ja tamen amas lin, kiam li estas edzigiton al dua, post forludo de sia havajo.

Serĉante profunde klarigon oni senvole eltpensas pri konfeso de Oscar Wilde en « De Profundis », nome ke la « deziro » ĝis fintime malsano aŭ freneo aŭ ambaŭ kune...

Tamen la romano malpli prezentas adiaŭan sinesploran sintezon de tuta vivo ol ekprodukton priskribon, eĉ detaletan, kaj produktan de tipaj dialogeroj. Sed ĝuste en tio evidentigas la neordinara observema kaj trafpentra talento de la aŭtoro, daŭre interesa nedepende de gravaj okazoj, kiu, en *Du Kapituloj*, lia alia konata verko, rimarkinde apogas psikologian analizon.

Printempo de Morto estas tradukita en pluraj lingvoj, ankaŭ en la nederlanda. La Esperanta, premiita en Floraj Ludoj (1936) tamen ne plene kontentigas pri ĝiaj genaj formoj, vortoj ne ĝustense aŭ aliforme uzitaj, erarige truda antaŭmeto de ĝi senpera komplemento, ellaso de necesaj frazeroj, nekonvenaj verbfleksioj k.a., eĉ neklaraj frazoj (p. 50, 92, 99). Sed atentu, ĉe ĉio neniel forprenas la meriton de ĝia generala flua rekteco.

Entute ni dubas, ĉu nia legema publiko estas jam tiom multnombra por ke oni profite aperigu tiel bonaspektan libron, samtempe limigante la interesantajn pro la tre erotika enhavo, aŭ... ĉu estus la malo?

PANORAMO DE NIA MOVADO de Jozefo Joels, Kolekto « Nova Vojo » eld. J. Joels, 1948, 16 p. 15,2 x 11 cm. ofsete presita. Havebla ĉe la aŭtoro, Caixa Postal 2-Lapa, Rio de Janeiro, Brazilo, por pecoj. En la kolekto « Nova Vojo » en kiu jam aperis de la sama aŭtoro « La Uzado kaj Instruado de Esperanto » ni kun pleno legis la « Panorama(n) de nia Mo-

vado » ! Lingvo kaj ideoj trafaj, temperamente kaj idealiste prezantataj : la priskriftita kaj pentrita situacio ŝajnas al mi nepre gusta kaj la faritaj sugestoj nepre oportunaj kaj realigeblaj.

Libreto vere leginda, nepre esplorinda de niaj gvidantoj kaj viglaj propagandistoj, kiu deziras efektivigi kaj akceli la disvolvon kaj progreson de nia Movado (aŭ *Movigado*). T.V.G.

DE EIKEL, Studententijdschrift, Rijksatheneum Eeklo : In 3 nummeroj de la eerste jaargang van deze publicatie, dat van de school een onverwacht — zo verblijdend — beeld ophangt, troffen wij artikeljes over Esperanto. In nr. 3 wordt de vraag « Wat is Esperanto? » gesteld: Ray beantwoordt ze bondig, doch volledig en correct; in nr. 4 wordt door dezelfde het vraagstuk « Waarom Esperanto? » opgelost; in nr. 5 blijkt dat, te Eekloo, diverse clubs bestaan, waaronder een Esperanto-club.

Voorwaar, een verheugend verschijnsel! Wij wensen de auteur, het tijdschrift, en de club hartelijk proficiat en tevens volharding: dat zij mogen bijdragen tot de verspreiding van Esperanto en de vestiging van ons Ideal!

Dr. T.V.G.

JAVO, 1-a kaj 2-a partoj, filmstroj 501/4 kaj 501/5; komplila oficejo Instruaj aferoj de la Kolonia Instituto (Amsterdam); tradukis J. Derckx, Bergen-op-Zoom (Ned.).

Traduki el la gepatra lingvo ĉiam restas malfacila laboro, precipe por ne-latinidaj lingvanoj! Estas ja facile konstateble ke Sro Derckx tradukis preskaŭ tute laŭvorte: tial, la E-teksto farigis rigidan, nefluan, torditan kaj neniel belsonan. La formoj *estas...ata*, *estu...ita* abundas, kaj, same malajgo vortoj, pli-malpli guste klarigitaj. Mi notis kelkajn pekojn kontraŭ la gramatiko kaj diversajn strangajn vortojn kaj esprimojn, vere simpligeblyantaj.

Se la tekstleganto estas sperta Esperantisto kaj iom konas la insulon *Javon*, la rigardantaj travivos agrablajn momentojn.

V. E. Terano.

TUTMONDA JUNULAR-ORGANIZO, de M. v. d. Horst, eld. TJO-Centro W.-Graftdijk (Ned.), 16 p., prezo: 0,20 gulden. Aanvraag per resp. kup. (ce la landa peranto a la TJO-Centro en West Graftdijk.)

En ĉi tiu plaĉ-aspekto, klare presita broshuro, oni trovas skizon pri la unuaj klopoj por fondi la organizacion, ĝian efektivigon en 1938, la postmilitan situacion, la dekjarecon, la regularon de TJO kaj notoj pri *Denaska Esperantistaro*; krome TJO-Adresaro kaj anonco pri la *TJO-Libro-Servo* kaj la *Muusses Esperanto-Eldonoj* kompletigas la tuton.

Dirk

MORTO DE TRAJNO de Freeman Wills Crofts ; el la angla, de Mason Stuttard, eld. The Esperanto Publishing Co. Ltd., 1948, 256 p. Mendebla ĉe F.E.I. Prezo: 85 b.fr. Recenzo baldaŭ aperos.

1400 personoj el 31 landoj aliĝis ĝis la 24-a de majo pasinta al la 33-a Universala Kongreso de Esperanto en Malmö.

Por Belgoj la partopreno estas facila, ĉar ili povas akiri suficiajn devizojn. Ili povas pagi en belga mono per la *Flandra Esperanto-Instituto* en Brussel (1 sv.kr. = 12,50bfr.) kiu peros ricevitajn pagojn kaj aliĝojn.

Por helpi al interesatoj precize kalkuli la kostojn ni informas ke fervojoj de Brussel-Malmö-Brussel nun kostas triaklase 1524 bfr., duaklase 2330 bfr. Por la mangoj en Malmö, kiuun oni mem pri-zorgu, oni kalkulu po persono kaj po tago (tri mangoj) laŭ la kategorio: 6,50 — 12 sv.kr. + 10% por servmonio.

Propagandu la U.K. mendante ĉe F.E.I. en Brussel la belajn trikolorajn kongresmarkojn. Ili kostas 4 bfr. por 15 pecoj (por etaj pagoj F.E.I. akceptas neuzitajn belgajn poštmarkojn).

Petu aliĝilojn kaj ilustritajn esperantlingvajn prospektojn pri Svedlando al

Flandra Esperanto-Instituto
P. van Humbeekstr. 3, Brussel-West
(p.k. 3258.51)

Grava Komunikado

Kiel ĉiujare ne aperos numero de F.E.I. en aŭgusto, sed *unu* simpla por aŭgusto kaj septembro en la komenco de ĉi tiu monato. Kompense la decembra numero estos *duobla*.

La Redakcio

DE PERS OVER ESPERANTO

De pers was onze zaak zeer gunstig gestemd gedurende de maand Mei 1948. Hieronder wat er zo al werd vermeld:

A. — *in de nederlandstalige pers*:

Op 7.5. *De Beiaard* (Brugge) : « De K.L.M. gebruikt Esperanto ». Op 7 en 8.5 zelfde blad als hierboven in *Het Handelsblad* (Antwerpen) : een Esperanto kroniek. Op 11, 12 en 13.5 *Gazet van Antwerpen*, *'t Vrije Volksblad*, *Het Nieuwsblad*, *De Standaard*, *Volksgazet*, *De Roode Vaan* kondigen het XIIIE Vlaams E-Kongres te Blankenberge aan. Op 20.5 *De Gazet van Antwerpen*, *Nieuwe Gids* en *Roode Vaan* kondigen een Esperanto leergang in de Vlaamse Club te Brussel aan. Op 27.5 *Volksgazet* met een kroniek van het Esperanto in het Onderwijs. Op 26 en 28.5 *Gaz*

Plaatselijk Nieuws

V.E.B. Afdeling Antwerpen : Het programma der maand Juni werd regelmatig afgewikkeld. Dienen speciaal onderstreept een voorlezing door Dr. T. Van Gindertaelen, van een vertaling ener novelle van Theun De Vries (De Acteur) en de spreekbeurt van dhr E. Cortvriendt over zijn ervaringen en indrukken over het eerste Congres van de Duitse Esperantisten-Bond te München. Het programma van Juli werd vastgesteld als volgt :

5.7: Variajō ; 12.7: Voōlego de Dro Van Gindertaelen ; 18.7: Renkontigo ĉe S.-ino De Backer (St. Anna-Plage) ; 19.7: Kantvespero ; 26.7: Gramatika Vesperi.

V.E.B. Afdeling Brugge : Op 6.5.48 greep een gezellige bijeenkomst bij ; op 13.5.48, tevens op 2.6.48, werkvergadering (grammatica, nieuwsjes uit de E. bladen) ; op 16.5.48 deelname in het Congres, waar alle de gezellige uurtjes van het « Esperanto-Paradijs » genoten. Op 19.5.48, herhaling van volksdansen ; op 20.5.48 : voordracht met filmstrookjes over *De Kastelen van de Loire*, door dhr. Pieters ; op 27.5.48 spreekbeurt van onze Voorzitter Drs. Roose over *De Geschiedenis der Bouwkunst*. Als bizondere gebeurtenis in de afdeling werd medegedeeld dat onze ijverige propagandist en Bondssecretaris Gr. Maertens op 20.7.48 in 't Huwelijksbootje treedt met de even ijverige membrino G. Mallet. Onze innigste heilwensen vergezellen hen en we hopen dat zij zullen zorgen voor vele familiuoj membroj! Gelegenheidsadres : Assebroeklaan, 43, St. Kruis-Brugge. Tevens werd de verloving bekend gemaakt van M. Lansochet met haar Chinesche korrespondent!

V.E.B. Afdeling Brussel : Het winterseizoen werd door onze afdeling besloten met een prachtig geslaagd feestje, waarop we het genoegen smaakten vrienden te ontmoeten van Mechelen, Antwerpen, Aalst, Gent en Brugge! Ons feestje had nog dit praktisch resultaat, dat we voor een twaalftal belangstellenden een zomercursus moesten organiseren. Ons lid, dhr P. Mooij, leidt deze cursus in ons lokaal « Vlaamse Club », Em. Jacqmainlaan 121, elken Donderdagavond vanaf 20 u.

V.E.B. Afdeling Mechelen : Dienen onderlijnd voor de maand Juni, buiten de studie van « La Verda Koro », korte spreekbeurtjes van S.-anoj Van der Poel over « La Stelo-Mondo » en Vercammen over « La Psikotehniko ».

De afdeling vernam ook met vreugde het voorgenomen huwelijk van de Penningmeester, dhr. M. Goedezelschap met Mej. Van Haesendonck (20.7.1948). De afdeling biedt hare hartelijke wensen van geluk en alle heel aan de verloofden aan!

V.E.B. Afdeling Oostende : Onze deelname in de tweede internationale jaarsbeurs ter stede genoot zeer veel bijval en verscheidene belangstellende lieten hun adres achter. Er werd met een gans nieuwe stand (gebouwd door dhr Van Dousselere) uitgepakt; het middenpunt er van was een *Esperanto-ster* steunende op twee grote wereldhalfronden.

Ter gelegenheid van de opening der

8.

En la « Unua Libro » Zamenhof eĉ skribis ke li estas certa ricevi 10.000.000 voĉojn, necesajn — laŭ lia konvinko — por ke Esperanto estu definitive & tutmonde adoptita. Je la fino de 1888, do post 1 jaro, kiu devus alporti la anoncitan nombregon (: dek milionoj), li havis nur mil aligojn. Objektive, tia komenco estis kontentiga. Sed por Zamenhof, kiu publike anoncis la dekmilionon nombron da aligoj, ricevotan dum la unua jaro, ĝi estis moralaj frapo, kiun li mem preparis kontraŭ si, pro la nekono de la reala mondo.

Estis vere stranga lia deklaro ke li mem « ne devas » havi pli da « kompetenteco », t.e. aŭtoritato, ol iu ajn novebakita adepto, kiu elspesis 65 centimojn. Krome, li deklaris, ke ĉiu rajtas — laŭ sia plaço — enkonduki novajn vortojn... Ni vidos, en la Tria Parto, al kia malorda kondukas tia laŭplaça vort-enkonduko, farata ĉe de sperto!

Malgraŭ tiom klaraj decidoj & deklaroj, Zamenhof ne foriris de la sceno, sed restis & daŭrigis sian malnovan laboron, kvazaŭ nenio okazis; li — kiel antaŭe — akceptadis novajn aligojn, preparis & eldonigis novajn lego- kaj lernolibrojn, korespondadis kun la adepto, k.t.p.

En 1889 aperis unua granda lia vortaro por Rusoj, titolita « Rusa-Internacia », kun 12.000 vortoj formitaj el 3.000 radikoj, pri kiu mi raportis al Boirac en 1909. Ĉar neniu ĝis tiam esploris ĝin, por eltiri plurajn maloftajn radikojn (: *skval, alo, anker, brank, versok, kolimb, han, kromologi, ētverik,...*)

Inter Zamenhof, la lingvoaŭtoro, kiu mem akiris dekjaran sperton, kaj lia adepto, nesperta, mallerta, novebakita, — estis ega distanco. Legante nun la malnovajn leterojn, skribitajn de adepto al Zamenhof kaj de Zamenhof al adepto, ni vidas unuflanke la profesorion, aliflanke nespertajn lernantojn.

Zamenhof mem korektis kaj stile bonigis la unuajn literaturajn de Grabowski, Wahl, Majnov, Kofman k.m.a. La ega entuziasmo, fervoro, sinofero, arda studio de la unaj adepto de Esperanto, ne povis anstataŭi ĉe ili la mankon de lingva sperto kaj de lingva sento. Do, se unuatempe la lingvo ne difektigis, tio estis dank' al Zamenhof mem, kiu kontrolis la lingvon ĉe siaj lernantoj (adepto).

Nun ni vidu, en ĝia tuto, la lingvon de Zamenhof, kia ĝi estis je la fino de 1889, post du jara funkciado, antaŭ

Niaj Esperanto-Enigmoj kun premioj

PREMION gajnis post la n-ro 41 : s-ro P. H. Mooij, el Brussel.

Stato de la konkurso : Van Mullem : 85 ; Popelier : 80 ; Pintelon : 70 ; Van de Pittie, Verda : 68 ; Van Eynde : 67 ; De Kersgieter : 58 ; Lodema, Maertens : 50 ; sekcio Gent, s-ino Pintelon : 45 ; k.a.

SOLVOJ.

N-ro 42. HORIZONTAL. 1. ĉap ; sam ; piz. — 2. egala. — 3. nun ; pes. — 4. kre. — 5. kolum. — 6. urn. — 7. butonum. — 8. urn. — 9. malvarnum. — 10. bru ; ja. — 11. palpebrum.

VERTIKALE. 1. ĉen ; bombo. — 2. ulo ; ar. — 3. pen ; lot ; lup. — 5. sapum ; aji. — 6. ale ; rap. — 7. mastrum. — 8. urb. — 9. proksimum. — 10. re. — 11. serpentum.

N-ro 43. Horizontale. 1. mar ; ano. — 2. ankaŭ. — 3. dis ; ebl. — 4. konkurs. — 5 tra ; dos ; tol. — 6. oni ; kel. — 7. ald. nap ; teg. — 8. apelaci. — 9. nul ; kiu. — 10. kramp. — 11. agl ; sku.

Vertikale. 1. dat ; aīn. — 2. ali ; rol ; ung. — 3. skandal. — 5. inund. — nepre. 6. — koral. — 7. jaluz. — palmo. — 9. estetik. — 10. nub ; ole. — ink. — 11. lul ; gru.

N-ro 44. Kušas Somero.

Kušas somero la varma
Sur via rozeta vangeto,
Kušas la vintro malvarma
En via malgranda koreto.

Tio ĉi baldaŭ sin ŝango,
Ho, mia kara trezoro.
Vintro sin trovos sur vangoj,
Somero la varma en koro.

H. Heine. Fundamenta Krestomatio p. 368.

N-ro 45. KRUCVORTEENIGMO.

Horizontale. 1 arbo (R) ; meti kunte il, ke oni ne plu povas facile distingi la kunmetitajn ajojn. — 2. komencitejo de konata asocio de esperantistoj. — 3. perdinta kapablon uzi membron (R) ; delikata diferenco inter gradoj de iu koloro (R). — 4 vorto esprimanta superan kvanton. — 5. kaſi per trompa ŝajno (R) ; estigi supernaturajn efikojn (R). — 6. eksig. kiel rego (R). — 7. brueti kiel nego sub la piedoj (R) ; stato (R). — 8. enspezi (R). — 9. difekto en vesto ; grupo, kun malalta nuanco (R). — 10. malgranda. — 11. fiksi la finon de io (R) ; returna efiko de io, sur kion io alia agis.

jaarbeurs, bij de congresdagen wapperde onze prachtige *Esperanto-vlag* op het 45 m. hoge hotelgebouw STELLA MARIS, ons lokaal, zodat het woord *Esperanto* leesbaar was vanuit bijna alle punten van de stad!

Turisma servo de F.I.L.E.

1. Angloj, Francoj kaj Irlandanoj pratas interŝanĝan restadejon.

2. Flandra Ligo invitaj Cehan Filmgrupon por fari filmojn pri niaj urboj kaj movado Esperanta. La invititoj venos kvarope. Proponojn kaj invitojn sendu al la Servo, V.E.B. Postbus, 342, BRUSSEL.

DEVENO & VIVO

DE LA LINGVO ESPERANTO

originale verkis : Petro Stojan

ol talentaj adeptoj komencis ĝin pliricigi siaflanke.

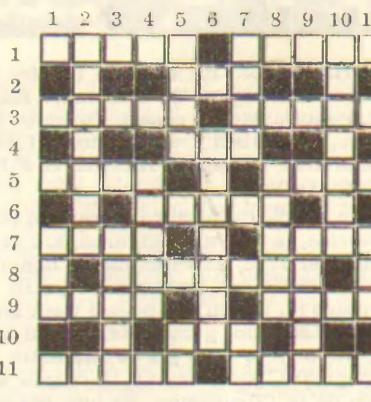
La tiama fundamento estis kvarlingva « *Unua Libro* » — por Rus-Pol-Franc-Germanoj. Gi ne estis nuresperanta, kaj la 4 apartaj naciaj eldonoj iomete diferencis laŭtraduke, Ekz. la radiko *erar* sencis « *errer* » (vagi) por Francoj, sencis « *irren* » (erari) por Germanoj.

Ekestre, per la identaj radikoj, la lingvo bone funkcias. Sed interne, per la sencoj, ĝi lamis, nerimarkble por la uzantoj. Tiurilate, la publikaj ekspertizoj de traduk-kaj-retraduko en sama lingvo, kiuj celis pruvi la precizecon de Esperanto, ne estis pruvaj, ĉar se estis lingv-eraroj, ili ne influis al la bona rezulto. Jen ekzemplo el miaj lecionoj (en Genève 1928). F.-ino V. tradukis la francan proverbon ; *Qui trop embrasse, mal étreint*, jene : « *Kiu tro kisas, malbone kaptas* ». Alia lernanto retradukis la E-tradukojon de f.-ino V., kaj ricevis ekzakte la unuan francan proverbon! De ekstere do eksajnis ke ĉio pasis senerare. Dua ekzemplo : la frazo « *Sur la herbejo pasas du bovoj* » — ŝajnas regula & klarsenca al ĉiu, kiu scias la kvar radikojn : sur, herb, pas, bov. Sed, fakteto, Polo & Franco devus malsame ĝin kompreni, per la fundamenta vortaro, ĉar por la unua la vorto *bovo* senkas « *byk* » (virbovo, taŭro), kaj por la dua : « *boeuf* » (senseksa plugbovo, okso). Jam tiu du ekzemploj vidiĝas la internan dangeron de la libera evoluo, sen laŭsenca severa kontrolo.

Obeante al la Zamenhofa gramatiko, la rusaj adeptoj preskaŭ ne uzis la artikolon « *la* », dum la francaj trouzis : *La Francujo, La Rejno, l'Amériko!* La akuzativa funkcias bone nur ĉe la slav-adepto ĉar la francoj ne sciis apliki la saine klaran gramatikan regulon: « *akuzativo formigas per aldono de n* ».

En la uzo de la afiksoj regis malklareco, ĉar la gramatiko ne difinis la sencon de prepozicioj prefiksoj uzataj. Ekz. oni ne komprenis la diferencon de la similaj afiksoj vortoj:

ripensi = ? = pensi pri... = ? mediti
priparoli = ? = paroli pri... = ? trakti
jelabori = ? = labori je... = ? plugi
kunveni = ? = veni kune... = ? akompani
kunsidi = ? = sidi kune... = ? seanci

ANONCETOJ

DENOVE LIVEREBLA : Rembrandt, La Magnisto de M. Muller. 160-paga libro sur luksa papero kaj kun multaj artreproduktaĵoj de la fama pentristo. Prezo en plaĉa bindo : 85 bfr. ĉe Flandra Esperanto-Instituto, P. van Humbeekstr. 3, Brussel-W. (p.k. 3268.51)

DEZIRAS KORESPONDI : Ivan Černec, juristo, str. : « Rabotničeska » 21, Sjeven, Bulgarujo. Interesigas pri juro, politiko, literaturo, lingvoscienco & filatelio. Juristoj nepre korespondu kun mi!

SENDU AL MI 100 p.m. de via lando kaj saman kvanton vi ricevos da germanaj p.m. Mi interŝanĝas nur sendifikajn purajn ekzemplerojn! A. Leicht, Bismarckstr. 80, Stuttgart-W (U.S.-Zone) Deutschland.

LA ESPERANTO-SOCIETO « Mak-sim Gorki », Jambol, Bulgarijo, organizas somere la 31-an Kongreson de la Bulgara Esperantistoj. Gi petas pri alsendo de Esperanto-materialo por la granda ekspozicio, kiu tiuokaze estas en preparo en la kongresburgo!

« Kiu volas korespondi kun germanoj katolikaj E-istoj pri div. temoj aŭ interŝanĝi bildpoštarkartojn, pm. ktp., skribu al : Kat. Esperanto Zentrale ĉe sro, Bernhard, München 12, Guldeinstr. 32 US-Zone.

Kurt Hoeber, (17a) Heidelberg (Germ.) Postfach 30, deziras interŝanĝon de p.m. kaj let. kun ĉ. 1. Li petas viajn ŝangponojn.

Por via libertempo je la marbordo, lupprenu meblitan apartementon ĉe F.-ino Gallet, Poststr. 3, Oostende.

Deziras interŝanĝi p.m. de Luksemburgo kontraŭ p.m. de Aŭstrio : Johan Diem, Wolkersdorf, (Russbach) N.O. Aŭstrio.

La Esperanto-Junularo de Bremen okazigas grandan ekspozicion por lerninfanoj en la venonta somero. Tiel la instrulitoj ekkonscios la praktikan valoron de Esperanto kaj ĝi same logos la infanojn mem. Geinstrulitoj sendu ĉian materialon (inkluzive de infandesegejoj), kun indiko de adreso, sekso kaj aĝo. Kompenza sendo estas versajna, se eble! Notu la adreson : E. Servo, Kornstrasse 156, (16), (23) Bremen, Germanio, US-Enclave.

Abonus la internacian monaton revuon « Espero Katolika » : ĝi estas la plej bona, malnova kaj legata katolika Esperanto-revuo. Pagu la jaran kotizon de 50 fr. per poštēkkonto n. 4217.34 de A. BECKERS, Overpelt-Fabriek.

Oficisto, maſinskribisto Esp. Nederlando — Nederlanda redaktoro — Tradukoj Fr./Ned. — Germ./Ned. — Internaciaj transportoj — Eksporto — petas oficon en la ĉirkaŭaĵo Brussel-Antwerpen. Nepre rapida respondo estas petata! Skribu al la Redakcio F.E., Postbus 342, Brussel (mencante la literojn L.V.).

Kiu ŝatas akompani intelektulon dum 20-taga vojaĝo al Svedujo (23.7. ĝis 13.8. 48)? Adresu vin al Turisma Servo F.I.E., Konijnenperken 107, Bosvoorde (Brussel).

La verbigado estis lasita al la libera & kaprica inspiro de adeptojo :

sali aŭ saligi aŭ salumi
nokti (pasigi nokton)... noktumi
ori (orkovri)... orumi
sukeri — sukerigi — ... sukerumi

La primitiva « vortaro » estis folio kun 917 radikoj, nacitradukitaj. En ĝi mankis elemente necesaj vortoj : adreso, akcepto, anoni, atendi, aperi, sed enestis aliaj malpli necesaj : aglo, angelo, azeno, haladzo, palpebro,... Tio estis malnova radik-kolekto de la juĝulo naiva, por kiu la heraldikaj agloj & cielaj angeloj estis pli gravaj ol la adresoj de adeptojo & anonoj aperantaj!

La ambaŭsekaj vortoj ĉe Zamenhof estis bazitaj ekskluzive sur unu vira sekso, el kiu devenas la ina, akorde kun la biblia tradicio, laŭ kiu la vira Dio kreis la Mondon & la viran Adamon. Nur poste, Li kreis « hominon » el la Adama ripo... Kiel kuracisto Zamenhof ne plu kredis tion, sed en lia cerbo restis la biblia mentaleco, kiu aligas « virhomon » super la « homino ». Do, la nomo de la « homino » devas esti « virino », kiel el « bovo » tirigas « bovin », el « koko »- « kokino », k.t.p.

Pli justa kaj pli praktika estus sistemo en kiu ei neutra formo tirigas la du seksojn. En 1894, dum reforma diskuto, Zamenhof mem proponis jenon :

Homo (generale) homiro (virhomo) homino (inhomo)
bovo boviro bovine
kato katiro katinino

Efektive, en la praktiko ni ofte ne bezonas diri ekzakte : *vira besto* aŭ *ina besto*, pro la simpla kaŭzo